

Українська мова – 23 група

Дата – 28.04.2020. Викладач. Біров О.І.

Тема уроку. Активні й пасивні дієприкметники.

Пояснення навчального матеріалу

Формування знань, умінь і навичок.

Дієприкметники бувають активні і пасивні.

Активні дієприкметники виражають ознаку за дією, яку виконує сам предмет: *пожовкле листя, зів'ялі квіти.*

Пасивні дієприкметники виражають ознаку за дією, яку виконує над ним інший предмет: *прочитаний вірш, пофарбоване вікно.*

Опрацювання таблиці «Творення дієприкметників».

Творення дієприкметників

Творення				
Від якої основи	Від яких дієслів	Час	За допомогою суфіксів	Приклади
<i>Активні дієприкметники</i>				
Теперішнього часу	Перехідних і неперехідних	Теперішній	-уч- (-юч-), -ач- (-яч-)	ріжуть – ріжучий, працюють – працюючий, лежать – лежачий, стоять – стоячий
Неозначеної форми	Неперехідних доконаного виду	Минулий	-уч- (-юч-), -ач- (-яч-)	посиніти – посинілий
<i>Пасивні дієприкметники</i>				
Неозначеної форми	Перехідних		-н- -ен- -т-	сказати – сказаний, бачити – бачений, шити – шитий

Зверніть увагу! Кілька активних дієприкметників минулого часу утворюються за допомогою суфікса -ш-: *перемігший, допомігший.*

Розподільний диктант

Запишіть дієприкметники у дві колонки 1- активні, 2 – пасивні

Нагороджений(П), працюючий(А), переконаний(А), закручений (П),
Посивілий(А), керуючий(А), бажаний(П), знижений(П), почорнілий(А), напосний,
нев'янучий (А), зів'ялий (А), повідомлений(П), діючий(А),
оновлюючий(А), оновлений(П), досліджений(П), зашитий(П), випрасуваний(П), зображений(П),
відтворюючий(А), відтворений(П).

Діти, який висновок ми можемо зробити з виконаної вправи?(діти відповідають за допомогою яких суфіксів вони відрізняють активний та пасивний стани та який час був використаний при творенні).

«Мікрофон»

Скласти речення із стійкими порівняннями.

- Як намальований (вродливий);
- Біжить, як посолений (дуже швидко біжить);
- Став, як укопаний (став нерухомо);
- Бігас, як ошпарений (безладно метушиться);
- Опустив крила, як обскубана курка (втратив енергію, засумував);
- Як мішком з-за рогу прибитий (пришелепуватий).

Які дієприкметники вжиті в даних виразах? (пасивні)

Отже, ми з вами навчилися складати речення зі стійкими порівняннями, дослідили, що більшість використаних дієприкметників пасивного стану.

Самостійна робота

Запишіть дієприкметники у дві колонки: 1 – активні, 2 – пасивні.

Скривджений, думаючий, змальований, прогнилий, вихований, охриплий, лежачий, знаючий, стиснений, задубілий, міцніючий, знемагаючий, заціпенілий, зсунутий, зчорнілий, побілений, гуркочучий, оживаючий, знайдений, киплячий, знепритомнілий, оцінений, переписаний, діючий.

Активні: Думаючий, лежачий, знаючий, міцніючий, знемагаючий, гуркочучий, оживаючий, киплячий.

Пасивні: Скривджений, змальований, прогнилий, вихований, охриплий, стиснений, задубілий, заціпенілий, зсунутий, зчорнілий, побілений, знайдений, знепритомнілий, оцінений, переписаний.

За допомогою виконаної вправи ми навчилися розрізняти активні та пасивні дієприкметники, вірно писати суфікси в словах.

Від поданих дієслів утворіть активні дієприкметники теперішнього часу.

Виділіть суфікси.

Зразок: Світліють — світліючий.

Червоніють, жевріють, зростають, плачуть, читають, сплять, бовваніють, дрижать, ваблять.

• Які дієприкметники, активні чи пасивні, на вашу думку, ширше вживаються в мовленні?

Домашнє завдання

Написати твір-роздум «Людина починається з любові», використовуючи активні і пасивні дієприкметники.